

SUPER- I MAKROSTRUKTURA POLSKICH, GRECKICH I CYPRYJSKICH AKTÓW NORMATYWNYCH. STUDIUM PORÓWNAWCZE W ASPEKCIE TRANSLATOLOGICZNYM

Karolina GORTYCH-MICHALAK, dr

Instytut Językoznawstwa, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
al. Niepodległości 4, 61-874 Poznań
kmmgortych@gmail.com

Abstrakt: Akty normatywne, w tym konstytucje i ustawy, są w polskim i greckim systemie prawnym, prymarnym źródłem prawa. Tymczasem w cypryjskim systemie prawnym są one, wraz z Konstytucją Republiki Cypru, ustawami zachowanymi na mocy artykułu 188 Konstytucji, zasadami prawa precedensowego (Common Law and Equity) i aktami prawnymi uchwalanymi przez Izbę Reprezentantów, jednym z wielu źródeł prawa w państwie. Wynika z tego, iż we wskazanych trzech państwach rola aktów normatywnych jest zróżnicowana. W związku z tym, struktura aktów normatywnych może być różna, choć są one dokumentami, gdzie zawarto przepisy regulujące daną sferę życia społecznego. Celem pracy jest porównanie struktury badanych aktów normatywnych pod kątem translatoologii legilingwistycznej grecko-polskiej i polsko-greckiej. Analiza porównawcza poszczególnych części strukturalnych, czyli badanie ich cech wspólnych i różnic, ma za zadanie wypracowanie modelu aplikowanych badań porównawczych tekstów prawnych na potrzeby translatoologii legilingwistycznej. Aplikacja modelu analizy porównawczej dostarcza wymiernych rezultatów na dwóch polach badawczych: i) zapewnienie ekwiwalentów translacyjnych dla terminologii tekstów prawnych i ii) zapewnienie ekwiwalentów translacyjnych dla terminologii danej dziedziny prawa, której dotyczą porównywane akty normatywne.

SUPER- AND MACROSTRUCTURE OF POLISH, GREEK AND CYPRIOT NORMATIVE ACTS. A CONFRONTATIVE STUDY IN THE SCOPE OF TRANSLATION

Abstract: Normative acts, together with the constitutions, are primary sources of law in the Polish and Greek legal systems. On the other hand, normative acts in the Cypriot legal system together with the Constitution of the Republic of Cyprus, the laws retained in force by virtue of Article 188 of the Constitution, the principles of Common Law and Equity, the laws enacted by the House of Representatives, are just some of the many sources of law in that state. Thus, in the three states mentioned above, the functions of the normative acts in question are different. With reference to this fact, the structures of normative acts are different too, although they are documents wherein rules regulating a certain domain of social life are drafted. The aim of this paper is to compare the structures of the normative acts analysed here in terms of Greek-Polish and Polish-Greek legal translation studies. The objective of comparing each structural element of the normative acts, and investigating their similarities and differences is to develop a model of applied contrastive analysis of legal texts for the purposes of legal translation studies. The application of this model of

contrastive analysis provides concrete results in two fields of research: i) providing translation equivalents for legal terms connected with legal textology and ii) providing translation equivalents for the area of law to which the texts compared belong.

Słowa kluczowe: Język prawny, superstruktura, makrostruktura, akt normatywny, przekład prawny

Wstęp

Studia porównawcze mają dla translologii kluczowe znaczenie. Badania kontrastywne, a w szczególności stosowane badania kontrastywne, tworzą ramy dla porównywania języków, w tym ich jednostek, jakimi są teksty (Crystal 2008), na określone potrzeby, jak np. przekładownawstwo (Kurtes 2006, 10, Fisiak 1981, 9).

W niniejszym artykule analizie porównawczej zostaną poddane teksty prawne, a dokładniej akty normatywne. Teksty prawne rozumiane są jako teksty sporządzone w języku prawnym. Za uznaną w literaturze klasyfikacją Wróblewskiego przyjmuję, iż język prawny to język, w jakim są sformułowane teksty obowiązującego prawa (Malinowski 2006, 19), a co za tym idzie badane teksty prawne stanowią obowiązujące w Polsce, Grecji i na Cyprze akty normatywne. Materiał badawczy stanowią teksty konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Grecji i Republiki Cypru oraz ustawy będące źródłem prawa cywilnego w Polsce, Grecji i na Cyprze, przy czym w Polsce i Grecji będą to odpowiednio kodeksy cywilne a w republice Cypru szereg ustaw regulujących określoną gałąź prawa cywilnego -prawo spadkowe (ustawa 195 i powiązana z nią ustawa 189) (por. Neocleous 2000). W niniejszym opracowaniu porównywane teksty są tekstami paralelnymi, co zostanie wyjaśnione w dalszym ciągu pracy.

Celem analizy jest wskazanie różnic i podobieństw pomiędzy porównywanymi tekstami na poziomie makrostruktury i superstruktury tekstu. Wnioski płynące z analizy zostaną w dalszej kolejności zbadane pod kątem translologii legilingwistycznej. Z ostatniego etapu badań wyłonione zostaną wnioski, które ukonstytuują model badań porównawczych aktów normatywnych na potrzeby translologii legilingwistycznej.

Pojęcia kluczowe

Proponowaną w niniejszym artykule problematykę należy zilustrować pojęciami, które w różnych kontekstach mogą mieć pojęcie szersze, aniżeli użyte w niniejszym tekście. Z tego względu w niniejszej części opracowania zamieszczono definicje pojęć wykorzystywanych w opisie problemu.

Tekst aktu normatywnego w niniejszym opracowaniu rozumiany jest jako tekst sporządzony w języku prawnym. Jego funkcją jest stanowienie norm prawnych (Lizisowa 2009, 22) i ma charakter wypowiedzi dyrektywnej, czyli takiej, która wskazuje adresatowi normy prawnej (wyrażonej językiem norm prawnych – bezpośrednio lub językiem przepisów prawnych – pośrednio) określony sposób

postępowania w określonych okolicznościach. (Wronkowska, Ziemiński 1997, 148). Zatem akt normatywny może być uznany za źródło prawa, z którego poznajemy treść prawa (Redelbach A. 1996, 108). Na potrzeby niniejszego artykułu istotną rolę będą odgrywały źródła prawa o charakterze ogólnokrajowym w Polsce, Grecji i na Cyprze, ponieważ kluczowym problemem jest analiza porównawcza tekstów aktów normatywnych w aspekcie translologicznym polsko-greckim i grecko-polskim a więc na poziomie języka prawnego całego państwa.

W polskim systemie prawny źródłami powszechnie obowiązującego prawa w ujęciu materialnym są: Konstytucja, ustawy, umowy międzynarodowe, prawo wspólnotowe i rozporządzenia (Korycki et al. 2006, 43-49). W greckim systemie prawnym za źródła powszechnie obowiązującego prawa w ujęciu materialnym uznaje się ustawę [nomos], w tym konstytucję [syntagma] jako ustawę zasadniczą (GrKC art. 1), prawo międzynarodowe i prawo wspólnotowe (Fefes 2004, 23-24). Z kolei w cypryjskim systemie prawnym źródłami powszechnie obowiązującego prawa w ujęciu materialnym są: konstytucja [syntagma], ustawy zachowane ma mocy artykułu 88 konstytucje, zasady prawa precedensowego (Common Law and Equity) i akty prawne uchwalone przez izbę Reprezentantów (Supreme Court of Cyprus¹ 2007-2013). Spośród tych źródeł, na potrzeby badań poddane analizie zostaną akty normatywne o charakterze ustaw, tj. ustawy zasadnicze – konstytucja oraz teksty obowiązujących ustaw.

Język prawny, jakim sporządzono analizowane akty prawne, ma za zadanie realizowanie funkcji tekstu (por. Lizensowa 2006, 20), którą, jak wskazano powyżej jest regulacja różnych sfer życia społecznego w formie norm prawnych o charakterze powszechnym (Moser & Panaretou 2009, 1014). Z tego względu środki językowe języka prawnego będą realizowały również zadania poszczególnych elementów struktury aktu normatywnego, o których mowa w dalszej części artykułu.

Tekst aktu normatywnego, jak wspomniano powyżej ma funkcję dyrektywalną. Aby zrealizować zadanie, które stawia się tekstowi prawnemu, o jakich wspomniałam powyżej, musi on spełniać trzy podstawowe wymagania: precyzja, komunikatywność oraz wynikająca z nich adekwatność wypowiedzi do zamiaru prawodawcy. Tekst prawny wyraża adekwatnie intencje prawodawcy, jeśli jest dostatecznie precyzyjny w aspekcie obiektywnych reguł języka (por. Vlachopoulos 2008, 103). To właśnie precyzja, dokładność i poprawność językowa przyczyniają się do sformułowania tekstu adekwatnego. Tymczasem komunikatywność tekstu to zrozumiałość tekstu dla wszystkich osób nim zainteresowanych (Wronkowska, Ziemiński 1997, 13-14).

Ponieważ przedmiotem zainteresowania jest superstruktura i makrostruktura tekstów normatywnych rozważania na temat języka prawnego ograniczam do stwierdzenia, iż pełni on rolę „służebną” w stosunku do funkcji tekstu aktu normatywnego i elementów jego struktury globalnej. Potwierdza to również Ziemiński: „Język prawny przejawia się i realizuje się w konkretnych tekstach prawnych. Dlatego charakterystyka tego języka odbywać się będzie przez charakterystykę jego tekstów, z uwzględnieniem faktu, że teksty prawne są zawsze tekstami jakichś konkretnych aktów prawodawczych – ustaw, rozporządzeń albo uchwał” (Ziemiński 1999, 50). Mam jednak świadomość, iż kwestia języka prawnego na poziomie mikrostruktur tekstowych, zdań, syntagm, wyrazów i in. (por. Matulewska

2007, Kubacki 2008, Grzybek 2009, Gortych i Matulewska 2009, Kaczmarek 2011) jest tematem intensywnie eksplorowanym w ostatnim czasie, również w aspekcie translatologicznym.

Wskazane powyżej teksty mają kilka cech wspólnych a mianowicie: i) są źródłami powszechnie obowiązującego prawa na poziomie krajowym - czyli mają paralelną funkcję, ii) są sporządzone w języku prawnym (odpowiednio polskim i greckim) – paralelnym typie języka etnicznego, iii) dotyczą tych samych lub zbliżonych gałęzi prawa – mają paralelną tematykę. Wymienione podobieństwa kształtują wspólną platformę odniesienia niezbędną do przeprowadzenia badań porównawczych języka (Hoey and Haughton 2001, 46), którą można porównać do koncepcji *tertium comparationis* Krzeszowskiego (Krzeszowski 1990, 15-16). Na tej podstawie można uznać, iż analizowane teksty spełniają warunki, jakie w translatoologii stawia się tekstom paralelnym a mianowicie stanowią: “a text that represents the same text type as the source text” (Delisle, 1999, 166), czy też stanowią “a text that treats the same or a closely related topic in the same subject field and that serves as a source for the <mots justes> and <terms> that should ideally be incorporated into the <target text> to ensure collocational <cohesion>” (Delisle, 1999, 166). W niniejszym opracowaniu nie rozwijam kwestii innego typu tekstów paralelnych, jaki tworzą teksty źródłowe wraz ze swoimi przekładami (por. Matulewska 2010, 59).

Tekst paralelny w kontekście **translatologii** odgrywa istotną rolę. Potwierdza to Kierzkowska (por. Kierzkowska 2008), która rozwinęła teorię *skoposu* Vermeera mówiąca o kluczowej roli celu przekładu – *skoposu*. Vermeer stwierdził, iż każdemu tłumaczeniu winno przypisać się cel, który determinuje to, w jaki sposób tłumacz przekłada tekst dla danego odbiorcy (Vermeer 2003, 229-230). Kierzkowska w swoim modelu wprowadziła pojęcie imperatywu odbiorcy i wyróżniła trzy podstawowe typy odbiorców (Kierzkowska 2008, 88-89). Na potrzeby niniejszej analizy przyjmuje się, że odbiorcą przekładu prawnego będzie odbiorca bliski, ponieważ jest on zaznajomiony z tematyką, kulturą i okolicznościami powstania tekstu źródłowego i tekstu przekładu. Jest on jednocześnie najbardziej wymagającym odbiorcą, ponieważ w przypadku przekładu tekstów prawnych, a dokładnie aktów normatywnych, oczekuje on, iż tekst przekładu będzie ekwiwalentny pod względem funkcji i stopnia sformalizowania z tekstem źródłowym. Aby tego dokonać należy stosować adekwatne rozwiązania translatorskie (Kielar 1988, 80), które prowadzą, w przypadku przekładu tekstów specjalistycznych wg Kierzkowskiej (Kierzkowska 2008, 96) do uzyskania ekwiwalencji tekstowo-normatywnej. Kierzkowska wyjaśnia również, iż, aby tłumacz ją osiągnął, winien stosować normy językowe i tekstowe właściwe dla danego tekstu, którym w niniejszym opracowaniu jest tekst aktu normatywnego. Orientacja na uzyskanie w tekście przekładu cech typowych dla danego typu tekstu sprawia, iż analiza porównawcza tekstów paralelnych jest konieczna, ponieważ to one są wiarygodnym źródłem wiedzy na temat struktury i cech tekstu na różnych jego poziomach i w różnych jednostkach, o czym pisze Neubert (1996, 101): „parallel texts are texts produced by users of different languages under near-identical communicative conditions. (...) Parallel text files (...) are part and parcel of the material and mental equipment of the competent translator. This equipment is a vast database storing enormous experience. It is the key to

an extensive knowledge of how texts are structured in the (text) world of different (communicative) cultures”. Zapewnianie ekwiwalencji różnych jednostek językowych w oparciu o teksty paralelne winno być zorientowane na język docelowy, również w procesie przekładu tekstów prawnych (Pieńkos 1999, 182), dlatego też tak wielu badaczy, do których zalicza się autorka niniejszego tekstu, podkreśla istotną rolę znajomości i umiejętności eksploracji tekstów paralelnych.

Analizowane w niniejszym artykule teksty normatywne należą do jednego gatunku tekstów prawnych, a mianowicie do gatunku aktów normatywnych. Takie teksty charakteryzują się stałymi cechami, do których należy **struktura tekstowa** (Jopek-Bosiacka 2006, 138). Zarówno konstytucje, jak i ustawy zostaną porównane z punktu widzenia **superstruktury**, jak i **makrostruktury**, które rozumie się w niniejszym opracowaniu zgodnie z twierdzeniami van Dijka: „Superstructures have been defined as conventionalized schemata, which provide the global “form” for the macrostructural “content” of a text. Superstructures consist of hierarchical sequences of categories” (van Dijk 1980, 127). Z twierdzeniem van Dijka zgadza się również badaczka polskiego języka prawnego Lizisowa, która stwierdza, iż „Tekst prawny (...) jest (...) bowiem realizacją określonego schematu ujmowanego jako globalny model tekstu, czyli superstruktura” (Lizisowa 2006, 32) oraz, że „Struktura głęboka stanowi logiczny plan tekstu (makrostrukturę) obejmującą pewien rodzaj zagęszczenia tekstu do jego podstawowego przesłania” (Lizisowa 2006, 34).

Na podstawie przyjętych twierdzeń na potrzeby procesu analizy porównawczej opisanych powyżej tekstów paralelnych przyjmuje się założenie, iż superstruktura tekstu jest schematem formalnym organizującym treść tekstu na skalę globalną. Z kolei treść tekstu jest uporządkowana zgodnie z planem logicznym – makrostrukturą.

Struktura tekstów prawnych w ujęciu teorii prawa może być również podzielona dwustopniowo na: 1) elementy makrokompozycji (tzw. duże części) oraz ii) elementy mikrokompozycji (małe, podstawowe jednostki) (Malinowski, 2006, 182). Jednak ten podział ma charakter niezwykle ogólny i nie odgrywa znaczącej roli w prowadzonych przez autorkę artykułu badań, która stawia sobie za cel analizę struktur tekstu aktu normatywnego w aspekcie translologicznym.

Metoda badawcza

1. Wybór materiału badawczego

Pierwszym etapem podejmowanej w niniejszym opracowaniu analizy porównawczej jest wybór tekstów paralelnych, które, jak wspomniano powyżej spełniają określone wymogi. Jak wspomniano na wstępie niniejszego artykułu analizie zostaną poddane akty normatywne pochodzące z trzech państw: Cypru, Grecji i Polski. Odnalezienie wspólnych cech tekstów normatywnych jest w tym przypadku nieco utrudnione, ponieważ Polska i Grecja należą do państw, w których panuje system prawa stanowionego, podczas gdy na Cyprze stosuje się prawo precedensowe oparte na systemie brytyjskim, które jednak próbuje się skodyfikować. Doskonałym przykładem kodyfikacji prawa *common law* na Cyprze jest obszerna konstytucja

będąca bardzo specyficzną na skalę całego systemu prawa stanowionego (Neocleous 2000, 16). Trudnością z translologicznego punktu widzenia jest konieczność uwzględnienia różnic między greckim językiem prawnym a cypryjskim językiem prawnym (Vlachopoulos 2008, 108).

Istnienie konstytucji i uznawanie jej za najwyższy w hierarchii akt normatywny we wszystkich trzech państwach⁶² staje się głównym kryterium doboru tekstów poddanych analizie porównawczej pod kątem ich superstruktury i makrostruktury.

Kolejnymi aktami normatywnymi poddanymi takiej samej analizie porównawczej będą kodeks cywilny polski i grecki, ze szczególnym uwzględnieniem części dotyczącej prawa spadkowego. Ponieważ w cypryjskim systemie prawnym nie istnieją ustawy typu kodeks, na potrzeby badań wybrano dwie główne ustawy regulujące prawo spadkowe na Cyprze, czyli ustawę o testamentach i dziedziczeniu KEF195 i ustawę o zarządzaniu spadkiem osoby zmarłej KEF189⁶³. W tym wypadku wspólną płaszczyzną analizowanych aktów normatywnych stała się gałąź prawa, a dokładniej prawo cywilne. Taki wybór sprawia, iż prowadzone badania na poziomie superstruktury i makrostruktury tekstów mogą być w dalszej perspektywie rozwijane na potrzeby przekładu prawnego polsko-greckiego i grecko-polskiego, o czym mowa będzie w podsumowaniu badań.

Teksty poddane analizie zostały wybrane na podstawie wspólnego kryterium, jakim jest ich obecność i rola w cypryjskim, greckim i polskim systemie prawnym.

2. Proces badawczy

Analiza porównawcza zostanie przeprowadzona w dwóch etapach. W pierwszym etapie zostaną wyodrębnione i porównane pod kątem obecności i nazewnictwa w analizowanych aktach normatywnych elementy superstruktury tekstu, jakimi są w części nieartykułowanej aktu normatywnego: tytuł, preambuła, określenie podstawy prawnej oraz w części artykułowanej jednostki systematyzujące tekst aktów normatywnych: księga, tytuł, część, dział/rozdział, oddział, artykuł, ustęp / paragraf, punkt, litera, tiret

W drugim etapie badań zostaną wyodrębnione elementy makrostruktury tekstów normatywnych takie, jak: i) tytuł, ii) przepisy ogólne i szczegółowe, iii) przepisy o zmianie przepisów obowiązujących, iv) przepisy przejściowe i dostosowujące, v) przepisy uchylające, przepisy o wejściu ustawy w życie oraz przepisy o wygaśnięciu mocy obowiązującej ustawy (przepisy końcowe) (Wronkowska, Zieliński 1997, 28-29) oraz vi) załączniki. Podczas analizy porównawczej elementy makrostruktury zostaną opisane pod kątem ich umiejscowienia w teście, opatrzone opisem treści i zbadane pod kątem elementów superstruktury tekstu, aby wskazać łączność elementów struktury tekstowej.

⁶² Na potrzeby badań wprowadza się odpowiednie skróty: CyK – Konstytucja Republiki Cypru, GrK – Konstytucja Republiki Grecji, K – Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, które pojawiają się w ybarnych miejscach.

⁶³ Na potrzeby badań wprowadza się odpowiednie skróty: GrKC – grecki kodeks cywilny, KC – polski kodeks cywilny, KEF189 – cypryjska ustawa o zarządzaniu spadkiem osoby zmarłej, KEF195 – cypryjska ustawa o testamentach i dziedziczeniu, które pojawiają się w wybranych miejscach.

3. Podsumowanie badań

Podsumowanie badań zostanie przeprowadzone analogicznie do etapów badań, co oznacza, iż po każdym etapie badań zostaną wysunięte wnioski. Ostateczne wyniki badań będą przedstawione w kontekście translatoologii legilingwistycznej, a w szczególności w aspekcie zakładanej przez autorkę przydatności analizy porównawczej tekstów paralelnych na potrzeby teorii przekładu. Na tym etapie autorka podejmie również próbę ukonstytuowania modelu badań porównawczych tekstów paralelnych, jakimi są akty normatywne, na poziomie superstruktury i makrostruktury w aspekcie translatoologicznym.

Analiza porównawcza

i) Analiza superstruktury.

Proces porównania superstruktury badanych aktów normatywnych zostanie ujęty tabelarycznie, aby zobrazować podobieństwa i różnice tekstów pod kątem poszczególnych kryteriów.

a) Analiza superstruktury tekstów konstytucji.

Tabela 1: Porównanie elementów superstruktury konstytucji.

Zakładane elementy superstruktury tekstów Konstytucji	Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej	Konstytucja Grecji	Konstytucja Republiki Cypryjskiej
Tytuł aktu	Tytuł: <i>Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej</i>	Τίτλος: <i>Σύνταγμα της Ελλάδας</i>	Τίτλος: <i>Το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας</i>
Preambuła	Preambuła ⁶⁴	Προοίμιο ⁶⁵	
Część		Μέρος	Μέρος
Dział/Rozdział	Rozdział	Κεφάλαιο	Κεφάλαιον
Oddział		Τμήμα	
Artykuł	Artykuł	Άρθρο	Άρθρο
Ustęp/paragraf	Cyfra arabska np. 1.	Cyfra arabska np. 1. W	Cyfra arabska np. 1.
Punkt			
Litera		Litera alfabetu greckiego np. α)	Litera alfabetu greckiego np. α)
Tiret			

⁶⁴ Ze względu na obszerność tekstu preambuły Konstytucji RP odwołuję czytelnika do tekstu źródłowego.

⁶⁵ Ze względu na obszerność tekstu preambuły Konstytucji RP odwołuję czytelnika do tekstu źródłowego.

b) **Analiza superstruktury tekstów ustaw.**

Tabela 2: Porównanie elementów superstruktury ustaw.

Zakładane elementy superstruktury tekstów ustaw	Polski kodeks cywilny	Grecki kodeks cywilny	Cypryjska ustawa o zarządzaniu spadkiem osoby zmarłej, KEF 195 i cypryjska ustawa o testamentach i dziedziczeniu, KEF 189.
Tytuł aktu	Tytuł: <i>USTAWA z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny</i>	Τίτλος: <i>Αναγκαστικός Νόμος υπ. Αριθμ. 2230. 1940 «Αστικός κώδιξ»</i>	Τίτλος: <i>Κεφάλαιο 195. Ο περί Διαθηκών και Διαδοχής Νόμος, (KEF 195), Κεφάλαιο 189. Ο περί Διαχείρισης Κληρονομιών Αποθανόντων Νόμος (KEF 189).</i>
Preambuła		Προοίμιο: <i>Γεώργιος Β' Βασιλεύς των Ελλήνων. Προτάσει του Ημετέρου Υπουργικού και διατάσσομεν:</i>	
Określenie podstawy prawnej			Opcjonalnie podanie podstawy prawnej sporządzenia tekstu w języku greckim (KEF 195).
Spis treści			Κατάταξη άρθρων
Księga	Księga i tytuł księgi np. <i>Κsięga pierwsza. Część ogólna.</i>	Księga Βιβλίο i jej tytuł np. <i>Βιβλίο Πρώτο. Γενικές αρχές</i>	
Część			Część – Μέρος i jej tytuł, np.: <i>Μέρος Ι. Γενικές αρχές (KEF 195), Μέρος Ι. Εισαγωγικές διατάξεις (KEF 189).</i>
Tytuł	Tytuł i jego nazwa: np. <i>Τytuł Ι. Przepisy Wstępne.</i>		
Dział	Dział i jego tytuł, np.: <i>Δział Ι. Osoby fizyczne.</i>		
Rozdział	Rozdział i jego tytuł, np. <i>Rozdział Ι. Zdolność prawna i zdolność do czynności prawnych</i>	Rozdział i jego tytuł, np. <i>Κεφάλαιο δευτέρο. Ιδιωτικό διεθνές δικαίο.</i>	
Oddział			
Artykuł	Artykuł i jego numeracja	Artykuł – Άρθρο i jego numeracja: lub artykuł, jego numeracja i tytuł, np.: <i>Άρθρο Κατάσταση αλλοδαπών.</i>	Artykuł - Άρθρο, jego numeracja i tytuł, np.: <i>Άρθρο 2. Ερμηνεία</i>
Ustęp / Paragraf	Paragraf oznaczony symbolem § i opatrzony numeracją.		Paragraf oznaczony numeracją.
Punkt			
Litera			Litera alfabetu greckiego np. α).
Tiret			

c) **Wnioski**

1. Analiza na poziomie superstruktury wskazuje różnice i podobieństwa pod kątem organizacji tekstu, jego jednostek, podziałów i nazw. W aspekcie translologicznym jest niezwykle przydatna, ponieważ dostarcza konotatów formalno-tekstowych właściwych dla tekstów prawnych różnych systemów prawnych i państwowych, co wskazano w odpowiednich wierszach tabeli, np.: wiersz *Tytuł aktu*, w którym wskazano greckie konotaty dla pojęcia *tytuł*: *τίτλος*.

2. Przeprowadzona analiza tekstów na poziomie superstruktury wskazuje również problemy w odnajdowaniu właściwych konotatów. Doskonałym przykładem jest słowo *κεφάλαιο*, które w przypadku przekładu z języka greckiego na język polski greckiego aktu normatywnego oznacza *rozdział* por. tab. 2, wiersz *Rozdział*). Jednak w przypadku przekładu grecko-polskiego cypryjskiego aktu normatywnego słowo *κεφάλαιο* użytego w tytule aktu normatywnego należałoby przetłumaczyć nie jako *rozdział*, ale raczej jako *uchwała* (Izby Reprezentantów), w szczególności, że występujące w tytule słowo *νόμος* ma polski konotat *ustawa* utrwalony w przekładzie greckich i cypryjskich aktów normatywnych na język polski (por. Tab. 2. wiersz *Tytuł aktu*).

Powyższe rozważania sprowadzają się do stwierdzenia, iż przeprowadzona analiza porównawcza aktów normatywnych na poziomie superstruktury wskazuje problemy w procesie ustalania konotatów dla przekładu prawnego polsko-greckiego i grecko-polskiego, ponieważ wskazuje na różnice pomiędzy greckim językiem prawnym i cypryjskim językiem prawnym na poziomie tekstowym. W procesie przekładu, kiedy należy podjąć decyzję o wyborze ekwiwalentu translacyjnego, odgrywa to kluczową rolę, o czym wspomniano powyżej powołując się na Vermeera i Kierzkowską. Jednocześnie przeprowadzona analiza jest źródłem gotowych i wiarygodnych rozwiązań translatorskich, o czym wspomniano w pierwszym wniosku płynącym z przeprowadzonej analizy. Wyodrębnione rozwiązania translatorskie, a dokładnie wskazane konotaty, mogą mieć zastosowanie również w przekładzie prawniczym, np. w sytuacjach, kiedy w tekście prawniczym (np. umowa o pracę) przywołuje się odpowiednie akty normatywne.

ii) **Analiza makrostruktury.**

Proces porównania makrostruktury badanych aktów normatywnych zostanie ujęty tabelarycznie, aby zobrazować podobieństwa i różnice tekstów pod kątem poszczególnych kryteriów.

a) **Analiza makrostruktury tekstów konstytucji.**

Tabela 3: Porównanie elementów makrostruktury konstytucji.

Zakładane elementy makrostruktury tekstów Konstytucji	Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej	Konstytucja Grecji	Konstytucja Republiki Cypryjskiej
Tytuł	Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej	Σύνταγμα της Ελλάδας	Το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας
Przepisy ogólne i szczegółowe	Rozdział I (art. 1-29) RZECZPOSPOLITA Rozdział II (art. 30-86) WOLNOŚCI, PRAWA I OBOWIĄZKI CZŁOWIEKA I OBYWATELA Rozdział III (art. 87-94) ŹRÓDŁA PRAWA Rozdział IV (art. 95-125) SEJM I SENAT Rozdział V (art. 126-145) PREZYDENT RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ Rozdział VI (art. 146-162) RADA MINISTRÓW I ADMINISTRACJA RZĄDOWA Rozdział VII (art. 163-172) SAMORZĄD TERYTORIALNY Rozdział VIII (art. 173-201) SĄDY I TRYBUNAŁY Rozdział IX (art. 202-215) ORGAN Y KONTROLI PAŃSTWOWEJ I OCHRONY PRAWA Rozdział X (art. 216-227) FINANSY PUBLICZNE Rozdział XI (art. 228-234) STANY	ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: Βασικές διατάξεις ΤΜΗΜΑ Α': Μορφή του πολιτεύματος (άρθρα 1-2) ΤΜΗΜΑ Β': Σχέσεις Εκκλησίας και Πολιτείας (άρθρο 3) ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: Ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα (άρθρα 4-25) 2 ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ: Οργάνωση και λειτουργίες της Πολιτείας ΤΜΗΜΑ Α': Σύνταξη της Πολιτείας (άρθρα 26-29) ΤΜΗΜΑ Β': Πρόεδρος της Δημοκρατίας ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ: Ανάδειξη του Προέδρου (άρθρα 30-34) ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: Εξουσίες και ευθύνες από τις πράξεις του Προέδρου (άρθρα 35-48) ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ: Ειδικές ευθύνες του Προέδρου της Δημοκρατίας (άρθρα 49-50) ΤΜΗΜΑ Γ': Βουλή ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ: Ανάδειξη και	ΜΕΡΟΣ Ι ΓΕΝΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ (άρθρα 1-5) ΜΕΡΟΣ ΙΙ ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ (άρθρα 6-35) ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΤΟΥ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ (άρθρα 36-60) ΜΕΡΟΣ ΙV ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ (άρθρα 61-85) ΜΕΡΟΣ V ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΝ (άρθρα 86-111) ΜΕΡΟΣ VI ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΝ Σ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι Ο γενικός εισαγγελεύς της Δημοκρατίας και ο βοηθός γενικού εισαγγελέως της Δημοκρατίας (άρθρα 112-114) ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙ Ο

	<p>NADZWYCZAJNE</p>	<p>συγκρότηση (άρθρα 51-54) ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: Κολύματα και ασυμβίβαστα των βουλευτών (άρθρα 55-58) ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ: Καθήκοντα και δικαιώματα των βουλευτών (άρθρα 59-63) ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ: Οργάνωση και λειτουργία της Βουλής (άρθρα 64-72) ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ: Νομοθετική λειτουργία της Βουλής (άρθρα 73-77) ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ: Φορολογία και δημοσιονομική διαχείριση (άρθρα 78-80) ΤΜΗΜΑ Δ': Κυβέρνηση ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ: Συγκρότηση και αποστολή της Κυβέρνησης (άρθρα 81-83) ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: Σχέσεις Βουλής και Κυβέρνησης (άρθρα 84-86) ΤΜΗΜΑ Ε': Δικαστική Εξουσία ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ: Δικαστικοί λειτουργοί και υπάλληλοι (άρθρα 87-92) ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: Οργάνωση και δικαιοδοσία των δικαστηρίων (άρθρα 94-100Α) ΤΜΗΜΑ ΣΤ': Διοίκηση ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ: Οργάνωση της διοίκησης (άρθρα 101-102) ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ: Υπηρεσιακή κατάσταση των οργάνων της</p>	<p>γενικός ελεγκτής και ο βοηθός γενικού ελεγκτού (άρθρα 115-117) ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙΙ Ο διοικητής και ο υποδιοικητής της Εκδοτικής Τραπέζης της Δημοκρατίας (άρθρα 118-121) ΜΕΡΟΣ VII ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ I Γενικά Διατάξεις (άρθρα 122-125) ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΙ Ο γενικός λογιστής και ο βοηθός γενικού λογιστού (άρθρα 126-128) ΜΕΡΟΣ VIII ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝΟΠΛΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ (άρθρα 129-132) ΜΕΡΟΣ ΙΧ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΝΩΤΑΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (άρθρα 133-151) ΜΕΡΟΣ Χ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΝΩΤΑΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΥΠΟ ΤΟΥΤΟ ΤΕΤΑΓΜΕΝΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ (άρθρα 152-164) ΜΕΡΟΣ ΧΙ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ (άρθρα 165-168) ΜΕΡΟΣ ΧΙΙ ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ (άρθρα 169-178)</p>
--	---------------------	--	---

		διοίκησης (άρθρα 103-104) ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ: Καθεστώς του Αγίου Όρους (άρθρο 105) ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ: Ειδικές τελικές και μεταβατικές διατάξεις ΤΜΗΜΑ Α': Ειδικές διατάξεις (άρθρο 106)	
Przepisy o zmianie przepisów obowiązujących	Przepisy o zmianie konstytucji zawarte w Rozdziale XII (art. 235)	ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ: Ειδικές τελικές και μεταβατικές διατάξεις ΤΜΗΜΑ Β': Αναθεώρηση του Συντάγματος (άρθρο 110)	
Przepisy przejściowe i dostosowujące	Przepisy przejściowe zawarte w Rozdziale XIII (art. 236-243)	ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ: Ειδικές τελικές και μεταβατικές διατάξεις ΤΜΗΜΑ Α': Ειδικές διατάξεις (άρθρο 106) ΤΜΗΜΑ Γ': Μεταβατικές διατάξεις (άρθρα 111-119)	ΜΕΡΟΣ XIII ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ (άρθρα 187-199)
Przepisy uchylające, przepisy o wejściu ustawy w życie oraz przepisy o wygaśnięciu mocy obowiązującej ustawy (przepisy końcowe)	Przepisy końcowe zawarte w Rozdziale XIII (art. 236-243)	ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ: Ειδικές τελικές και μεταβατικές διατάξεις ΤΜΗΜΑ Α': Ειδικές διατάξεις (άρθρα 107-109) ΤΜΗΜΑ Δ': Ακροτελεύτια διάταξη 1 Άρθρο 120.	ΜΕΡΟΣ XIII ΤΕΛΙΚΑΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ (άρθρα 179-186)
Załączniki			Załącznik-Παράρτημα I (zawiera traktat gwarancyjny), Załącznik - Παράρτημα II (zawiera Traktat o sojuszu zbrojnym), Załącznik - Παράρτημα III (zawiera Spis fundamentalnych artykułów konstytucji Republiki Cypru)

b) **Analiza makrostruktury tekstów ustaw.**

Tabela 4: Porównanie elementów makrostruktury ustaw.

Zakładane elementy makrostruktury tekstów Konstytucji	Polski kodeks cywilny	Grecki kodeks cywilny	Cypryjska ustawa o zarządzaniu spadkiem osoby zmarłej, KEF 195 i cypryjska ustawa o testamentach i dziedziczeniu, KEF 189.
Tytuł	Tytuł: <i>USTAWA z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny</i>	Τίτλος: <i>Αναγκαστικός Νόμος υπ. Αριθμ. 2230. 1940 «Αστικός κώδιξ»</i>	Τίτλος: <i>Κεφάλαιο 195. Ο περί Διαθηκών και Διαδοχής Νόμος, (KEF 195), Κεφάλαιο 189. Ο περί Διαχείρισης Κληρονομιών Αποθανόντων Νόμος (KEF 189).</i>
Przepisy ogólne i szczegółowe	Przepisy ogólne zawarte w księdze (w pierwszych jej artykułach) i następujących jednostkach superstruktury tekstu: Księga, Tytuł, Dział, Rozdział, Artykuł, Paragraf., Przepisy szczegółowe zawarte w zorganizowanych w następujących jednostkach superstruktury tekstu: Księga, Tytuł, Dział, Rozdział, Artykuł, Paragraf, np.: KSIĘGA CZWARTA SPADKI (Art. 922-1088) Tytuł I. Przepisy ogólne (art. 922-930) Tytuł II. Dziedziczenie ustawowe (art. 931-	Przepisy ogólne (<i>γενικές διατάξεις</i>) zawarte w księdze (w pierwszych jej artykułach) i następujących jednostkach superstruktury tekstu: Księga - Βιβλίο, Rozdział - Κεφάλαιο Artykuł –Άρθρο. Przepisy szczegółowe (<i>ειδικές διατάξεις</i>) zawarte w zorganizowanych w następujących jednostkach superstruktury tekstu: Księga - Βιβλίο, Rozdział - Κεφάλαιο Artykuł –Άρθρο. np.: ΒΙΒΛΙΟ ΠΕΜΠΤΟ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ - Η κληρονομική διαδοχή γενικά [Άρθρα 1710-1715] ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ - Σύνταξη, ανάκληση και δημοσίευση διαθηκών [Άρθρα 1716-1780	Przepisy ogólne (<i>γενικές διατάξεις</i>) zawarte i zorganizowane w następujących jednostkach superstruktury tekstu: Część – Μέρος, Artykuł - Άρθρο, Paragraf oznaczony numeracją, Litera alfabetu greckiego np. α). W KEF 195 zawarte w części pierwszej - Μέρος I, zatytułowanej Przepisy ogólne - Γενικές διατάξεις (artykuły 1-20 – άρθρα 1-20). W KEF 189 w części pierwszej brak wyodrębnionych przepisów ogólnych, znajdują się tu jednak przepisy wstępne – Εισαγωγικές διατάξεις mające naturę ogólną, gdzie zamieszcza się np. terminologie i definicję legalna obowiązująca w tym akcie normatywnym: Część I. Przepisy wstępne – Μέρος I. Εισαγωγικές διατάξεις. Ponadto przepisy ogólne znajdują się również w Części VI. Zarządzanie – przepisy

	<p>940) Tytuł III. Rozrządzenia na wypadek śmierci Dział I. Testament (art. 941-958) Dział II. Powołanie spadkobiercy (art. 959-967) Dział III. Zapis i polecenie (art. 968-985) Dział IV. Wykonawca testamentu (art. 986-990) Tytuł IV. Zachowek (art. 991-1011) Tytuł V. Przyjęcie i odrzucenie spadku (art. 1012-1024) Tytuł VI. Stwierdzenie nabycia spadku i ochrona spadkobiercy (art. 1025-1029) Tytuł VII. Odpowiedzialność za długi spadkowe (art. 1030-1034) Tytuł VIII. Wspólność majątku spadkowego i dział spadku (art. 1035-1046) Tytuł IX. Umowy dotyczące spadku (art. 1047-1057) Tytuł X. Przepisy szczególne o dziedziczeniu gospodarstw rolnych (art. 1058-1088)</p>	<p>ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ - Περιεχόμενο της διαθήκης [Άρθρα 1781-1812] ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ - Εξ αδιαθέτου διαδοχή [Άρθρα 1813-1824] ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ - Νόμιμη μοίρα [Άρθρα 1825-1845] ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ - Αποδοχή και αποποίηση της κληρονομίας [Άρθρα 1846-1859] ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ - Κληρονομική αναξιοτιότητα [Άρθρα 1860-1864] ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΩΟ - Σχολιάζουσα κληρονομία [Άρθρα 1865-1870] ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ - Αγωγή περί κλήρου [Άρθρα 1871-1883] ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ - Σχέσεις περισσότερων κληρονόμων [Άρθρα 1884-1894] ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΔΕΚΑΤΟ - Συνεισφορά [Άρθρα 1895-1900] ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΩΔΕΚΑΤΟ - Κληρονόμος με απογραφή [Άρθρα 1901-1912] ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ - Δικαστική εκκαθάριση της κληρονομίας [Άρθρα 1913-1922]</p>	<p>ogólne (artykuły 31-47) – Μέρος VI, Διαχείριση – γενικές διατάξεις (άρθρα 31-47). Przepisy szczególne (ειδικές διατάξεις) zawarte i zorganizowane w następujących jednostkach superstruktury tekstu: Część – Μέρος, Artykuł - Άρθρο, Paragraf oznaczony numeracją, Litera alfabetu greckiego np. α). W KEF 195 są to odpowiednio: ΜΕΡΟΣ II. ΔΙΑΘΗΚΕΣ (άρθρα 21-43) ΜΕΡΟΣ III. ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΕΠΙΖΩΝΤΟΣ ΣΥΖΥΓΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑΔΟΧΗ (άρθρα 44-51) ΜΕΡΟΣ IV. ΠΟΙΚΙΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ (άρθρα 52-55). W KEF 189 są to odpowiednio: ΜΕΡΟΣ I ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΗΤΗΣ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΗΤΕΙΟ ΕΠΙΚΥΡΩΣΗΣ ΔΙΑΘΗΚΩΝ (άρθρα 3-8) ΜΕΡΟΣ III ΚΑΤΑΘΕΣΗ, ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ ΚΑΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΔΙΑΘΗΚΩΝ (άρθρα 9-11) ΜΕΡΟΣ IV ΠΑΡΑΧΩΡΗΤΗΡΙΑ (άρθρα 12-24) ΜΕΡΟΣ V ΠΕΡΙΕΛΕΥΣΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΜΕ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΠΑΡΑΧΩΡΗΤΗΡΙΟΥ ΚΑΙ ΜΕΤΑ ΤΟ ΠΕΡΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ (άρθρα 25-30) ΜΕΡΟΣ VII ΠΟΙΚΙΛΕΣ</p>
--	--	---	---

		<p>ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ - Κληρονομικό καταπίστευμα [Άρθρα 1923-1941] ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΠΕΜΠΤΟ - Εκποίηση της κληρονομίας [Άρθρα 1942-1955] ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΚΤΟ - Κληρονομητήριο [Άρθρα 1956-1966] ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΒΔΟΜΟ - Κληροδοσίες [Άρθρα 1967-2010] ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΟΓΔΩΟ - Τρόπος [Άρθρα 2011- 2016] ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΕΝΑΤΟ - Εκτελεστής της διαθήκης [Άρθρα 2017-2031] ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ - Δωρεά αιτία θανάτου [Άρθρα 2032-2035]</p>	<p>ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ (άρθρα 51-59)</p>
<p>Przepisy o zmianie przepisów obowiązujących</p>	<p>Przepisy poza tekstem kodeksu cywilnego⁶⁶</p>	<p>Przepisy poza tekstem kodeksu cywilnego⁶⁷</p>	<p>ΚΕΦ 189: Przepisy niewyodrębnione do żadnej części, podzielone jedynie na artykuły zebrane pod jednym tytułem ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΟΤΑΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΚΛΗΡΟΝΟΜΟΙ ΟΙ ΟΠΟΙΟΙ ΤΕΛΟΥΝ ΥΠΟ ΑΝΙΚΑΝΟΤΗΤΑ (άρθρα 48-10), które zawierają</p>

⁶⁶ Zmiany w polskim Kodeksie Cywilnym są wprowadzane na mocy innych ustaw. Ostatnie akty normatywne zmieniające Kodeks cywilny to Ustawy z roku 2011: Ustawa z dnia 16 września 2011 r. o timeshare i Ustawa z dnia 18 marca 2011 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw.

⁶⁷ Zmiany w GrKC wprowadza odrębna ustawa, która towarzyszy GrKC w wydaniach promulgacyjnych i innych: Ustawa wprowadzająca: Εισαγωγικός Νόμος.

			informacje o zmianie przepisów obowiązujących.
Przepisy przejściowe i dostosowujące	Jak wyżej.	Jak wyżej.	
Przepisy uchylające, przepisy o wejściu ustawy w życie oraz przepisy o wygaśnięciu mocy obowiązującej ustawy (przepisy końcowe)	Jak wyżej.	Jak wyżej.	Załącznik: 1. Παρατηρήσεις Υπηρεσίας Αναθεώρησης και Ενοποίησης της Κυπριακής Νομοθεσίας
Załączniki			Załącznik pierwszy - Παράρτημα πρώτο (artykuł 46 z objaśnieniem) Załącznik drugi - Παράρτημα δεύτερο (artykuł 48 (2) tabela stopni pokrewieństwa.

c) **Wnioski**

1. Analiza na poziomie makrostruktury wskazuje różnice i podobieństwa w logicznym układzie tekstu. Wskazuje miejsca wspólne lub ich braki oraz lokalizuje je. Dzięki temu w perspektywie dalszych badań kontrastywnych powyższych tekstów w aspekcie translologicznym rysuje się możliwość wyłonienia wielu ekwiwalentów translacyjnych na poziomie zdań, syntagm, fraz i wyrazów (por. Tab. 4 wiersz *Przepisy ogólne i szczegółowe*). Przywołany w nawiasie przypadek otwiera pole do dalszych badań na niższych poziomach struktury, np. porównanie definicji legalnych prowadzi do uzyskania ekwiwalentów translacyjnych (Gortych-Michalak 2010: 200-201).

2. Analiza na poziomie makrostruktury wskazuje lokalizację na mapie aktu normatywnego poszczególnych elementów makrostruktury. Znajomość planu logicznego aktu normatywnego właściwego dla danego systemu prawnego zwiększa perspektywę badawczą analizy porównawczej tekstów. Uzasadnia dokonanie wyboru tekstów paralelnych mających inne cechy wspólne, np. inna gałąź prawa, jaką jest prawo międzynarodowe (po zawartość załączników Konstytucji Republiki Cypru, Tab. 3, wiersz *Załączniki*).

3. Różny stopień kodyfikacji aktów normatywnych w Polsce, Grecji i na Cyprze, wynikający z panujących w tych państwach systemów prawnych, jaki jest widoczny szczególnie w tabeli 4 powyżej, w aspekcie translologicznym uzasadnia użycie różnych technik zapewniania ekwiwalencji w procesie przekładu, np. wykorzystanie

cypryjskiej frazy *μεταβατικές διατάξεις/μεταβατικά διατάξεις* pochodzącego z prawa konstytucyjnego na potrzeby zapewnienia ekwiwalentu dla polskiej frazy *przepisy przejściowe* pochodzącego z prawa cywilnego.

Podsumowanie badań

Na podstawie przeprowadzonych badań można stwierdzić, iż przeprowadzenie analizy porównawczej tekstów aktów normatywnych na poziomie ich superstruktury i makrostruktury jest w aspekcie translologii legilingwistycznej wartościową metodą służącą zapewnianiu ekwiwalentów translacyjnych. Metoda ta jest szczególnie użyteczna w sytuacji, kiedy w różnojęzycznych tekstach paralelnych nie istnieją konotaty. Wówczas prowadzenie badań porównawczych tekstów mających paralelne cechy i funkcje może dostarczyć adekwatne rozwiązania translatorskie.

Powyższe badania zostały przeprowadzone w kilku fazach, które uporządkowane tworzą następujący model badań:

1. Porównanie systemów i kultur prawnych – poznanie źródeł prawa.
2. Określenie cech paralelnych dla tekstów.
3. Wybór tekstów paralelnych mających cechy paralelne.
4. Analiza porównawcza tekstów paralelnych spełniających powyższe wymogi na poziomie superstruktury i makrostruktury (pojęcia łączące się ze sobą (por. van Dijk 1980, 127).
5. Zestawienie cech wspólnych i różnic porównywanych tekstów.
6. Wyłonienie ekwiwalentnych jednostek języka w celu stworzenia rozwiązań translatorskich np. zapewniania ekwiwalencji.
7. Określenie dalszych perspektyw badawczych np. dla innych korpusów tekstów paralelnych lub innych poziomów struktury tekstu.

Zakończenie

Celem niniejszego opracowania była analiza porównawcza tekstów cypryjskich, greckich i polskich aktów normatywnych na poziomie ich superstruktury i makrostruktury. Otrzymane wyniki badań potwierdzają ogólnie przyjęte w teorii przekładu twierdzenie o wysokiej wartości badań porównawczych a w szczególności badań tekstów paralelnych.

Zadowolające wyniki przeprowadzonego badania dają podstawy do dalszego rozwoju analogicznych badań porównawczych na innych korpusach tekstowych oraz z perspektywy innych elementów struktury tekstowej w aspekcie translologicznym.

Bibliografia

- Crystal, David. 2008. *A Dictionary of Linguistics and Phonetics. Sixth Edition*, Malden USA: Blackwell Publishing.
- Delisle, Jean et al., red. 1999. *Translation terminology*, Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.
- van Dijk, Teun, A..1980. *MACROSTRUCTURES. An Interdisciplinary Study of Global Structures in Discourse, Interaction, and Cognition*, Hillsdale, New Jersey: LAWRENCE ERLBAUM ASSOCIATES PUBLISHERS.
- Fefes, Michalis, V. 200 *Eisagogi sto dikaio. Syntagmatiko. Dioikitiko. Poiniko. Astiko. Emporiko. Ergatiko*, Athina: Nomiki Vibbliothiki.
- Fisiak, Jacek. 1981. *Language and languages; Contrastive linguistics; Study and teaching*, Oxford and New York: Pergamon.
- Gortych, Karolina, Matulewskam Aleksandra. 2009. Translacyjne problem wyrażania modalności deontycznej w tekstach aktów normatywnych w języku angielskim, greckim i polski [W:] *Prawo i język*, red. Mróz Anna, Niewiadomski Adam, Pawelec Monika, 65-78. Warszawa: Zakład Graficzny Uniwersytetu Warszawskiego.
- Gortych-Michalak, Karolina. 2010. Definicja legalna w polskich, greckich i cypryjskich aktach normatywnych w aspekcie przekładu prawniczego grecko-polskiego. [W:] *Lingua Iuris*: red. Mróz Anna, Niewiadomski Adam, 167-201. Warszawa: Zakład Graficzny Uniwersytetu Warszawskiego.
- Grzybek, Joanna. 2009. *Język prawa cywilnego w aspekcie translologicznym chińsko-polskim i polsko-chińskim*, niepublikowana rozprawa doktorska, Poznań, UAM.
- Hoey, Michael i Haughton. Diane. 2001. Contrastive analysis and translation. [W:] *Routledge Encyclopedia of Translation Studies*, red. Bake Mona, 45-49. London and New York: Rotledge.
- Jopek-Bosiacka, Anna. 2006, *Przekład prawny i sądowy*, Warszawa: PWN.
- Kaczmarek Karolina. 2011. Lingua legis w aspekcie translologicznym węgiersko-polskim i polsko-węgierskim, *Legilingwistyka porównawcza, Tom 6/2011*, Poznań: UAM, 1-230.
- Kielar, Barbara, Z. 1988. *Tłumaczenie i koncepcje translatoryczne*, Wrocław: Ossolineum.
- Kierzkowska, Danuta. 2008. *Tłumaczenie prawnicze*, Warszawa: Translegis.
- Korycki, Stefan, Kuciński, Jerzy, Trzciński Zenon, Zaborowski Jerzy. 2006. *Zarys prawa*, Warszawa: Lexis Nexis.
- Krzyszowski, Tomasz P. 1990. *Contrasting languages. The Scope of Contrastive Linguistics*, Berlin, New York: Mounon de Gruyter.
- Kubacki, Artur Dariusz, 2007, Problemy tłumaczenia niemieckojęzycznych dokumentów samochodowych. *Współczesne kierunki analiz przekładowych*, pod red. Marii Piotrowskiej, seria *Język a komunikacja* 18, Kraków: Wydawnictwo Tertium, 121-132.
- Kurtes, Svetlana. 2006. *Contrastive Analysis at work: theoretical considerations and their practical application*. *SIGNAL: Estud. Ling. n. 9/1, jun. 2006*, Londyn, 111-140.
- Lizisowa, Maria, Teresa. 2006. *Tekst – Kontekst – Interpretacja, W poszukiwaniu semiotyczno-dyskursywnych wzorców konkretyzacji języka*, Kraków: Collegium Colimbinum.
- Lizisowa, Maria, Teresa, 2009. *Performatywne wypowiedzi prawne w aspekcie lingwistyki tekstu* [W:] *Prawo i język* red. Mróz Anna, Niewiadomski Adam, Pawelec Monika, 19-36. Warszawa: Zakład Graficzny Uniwersytetu Warszawskiego.
- Malinowski, Andrzej. 2006. *Polski język prawny, Wybrane zagadnienia*, Warszawa: Lexis Nexis.
- Matulewska, Aleksandra. 2007. *Lingua Legis in Translation*, Amsterdam: Peter Lang Publishing House.

- Matulewska, Aleksandra. 2010. Teksty paralelne a ustalanie konotatów i denotatów na potrzeby przekładu polsko-angielskiego. *Legilingwistyka porównawcza, Tom 3/2010*, Poznań: UAM, 57-69.
- Moser, Amalia, i Panaretou, Eleni. 2009. Tense, aspect and modality in legal texts. *Proceedings of the 8th International Conference on Greek Linguistics*, 1013-1026, http://www.linguist-uoι.gr/cd_web/case3.html (dostęp 10 grudnia 2011 godz. 12.00)
- Neocleous, Andreas. 2000. *Introduction to Cyprus Law*, Limassol: Yorkhill Law Publishing.
- Pieńkos, Jerzy. 1999. *Podstawy juryslingwistyki. Język w prawie – Prawo w języku*, Warszawa: MUZA SA.
- Redelbach, Andrzej. 1996. *Wstęp do prawoznawstwa*, Poznań: Ars Boni et Aequi.
- Supreme Court of Cyprus, 2007-2013, *Legal system*, http://www.supremecourt.gov.cy/judicial/sc.nsf/DMLLegSystem_en/DMLLegSystem_en?OpenDocument (dostęp 20 grudnia godz. 16.04).
- Vlachopoulos, Stefanos. 2008. Translating into New LSP. Translation of laws in the Republic of Cyprus. *Target 20*, Amsterdam: John Benjamins Publishing Company, 103-11
- Vermeer, Hans J. 2003. Skopos and Commission. W: *The Translation Studies Reader*, red. Venuti Lawrence, Baker Mona, 221-232. London and New York: Routledge.
- Wronkowska, Sławomira i Zieliński Maciej. 1997. *Zasady techniki prawodawczej*, Warszawa: Wydawnictwo Sejmowe.
- Wronkowska, Sławomira, Ziemiński, Zygmunt. 1997, *Zarys teorii prawa*, Poznań: Ars Boni et Aequi.
- Zieliński, Maciej, 1999. Języki prawne i prawnicze. [W:] *Polszczyzna 2000. Oredzie o stanie języka na przelomie tysiącleci* red. Pisarek, 50-7 Kraków: Ośrodek Badań Prasoznawczych. Uniwersytet Jagielloński.

Teksty źródłowe

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w brzmieniu obowiązującym dnia 20. 12. 12.
- Konstytucja Grecji (Σύνταγμα της Ελλάδας) w brzmieniu obowiązującym dnia 20. 12. 12.
- Konstytucja Republiki Cypru (Το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας).
- Polski Kodeks Cywilny w brzmieniu obowiązującym dnia 20. 12. 12.
- Grecki Kodeks cywilny (Αστικός Κώδικας) w brzmieniu obowiązującym dnia 20. 12. 12.
- Cypryjska ustawa nr KEF 195 (Κεφάλαιο 195. Ο περί Διαθηκών και Διαδοχής Νόμος) w brzmieniu obowiązującym dnia 20. 12. 12.
- Cypryjska ustawa nr KEF 189 (Κεφάλαιο 189. Ο περί Διαχείρισης Κληρονομιών Αποθανόντων Νόμος) w brzmieniu obowiązującym dnia 20. 12. 12.

